

Creure per entendre

Dll, 6/04/2015 per Catalunya Religió

(Josep M. Cullell, Eugeni Gay, David Jou, Jordi López Camps, Josep M. Carbonell, Margarita Mauri, Josep Miró i Ardèvol, Núria Sastre, Francesc Torralba - [La Vanguardia](#)) Crec per entendre i entenc per creure (*Credo ut intelligam et intelligo ut credam*) és una cèlebre expressió que emprà sant **Agustí** (354-430) en un dels seus sermons i que després es farà seva sant **Anselm de Canterbury** (1033-1109), l'autor de l'argument ontològic de l'existència de Déu. Evoquen un doble desig inherent a la vida cristiana: el de creure i el de comprendre.

Comprendre és més que entendre. És saber explicar els fenòmens, la gènesi del que passa, les causes que expliquen la realitat, és davallar a les profunditats i travessar l'epidermis dels fenòmens.

Com a cristians desitgem comprendre el que creiem, però, a la vegada, constatem que la fe, el que creiem, ens permet comprendre d'una forma especialment atractiva i dinàmica la condició humana, el que som, el que hem vingut a fer en aquest món, el món en què vivim, els esdeveniments que hi tenen lloc i el sentit de la història.

La fe il·lumina aspectes de la realitat humana, social, cultural i política que la raó, per si sola, és incapaç de mostrar, però, a la vegada, la raó permet endinsar-nos en les profunditats del missatge que creiem i extreure'n progressivament tot allò de noble i de bell que amaga al seu dedins. Per això, el cristianisme, com ha subratllat **Joseph Ratzinger**, el Papa emèrit, és la religió de l'agape (perquè el seu missatge essencial és el de l'amor gratuït i desinteressat) i la religió del logos, la raó divina que regeix el món.

No creiem que el món sigui, com deia el premi Nobel de Bioquímica, **Jacques Monod**, fruit de l'atzar i de la necessitat, ni que sigui una summa d'irracionalitats; ni un entreteniment per salvar els déus de l'avorriment còsmic. Creiem que té un sentit, una orientació final; creiem que, en aquesta aventura, no estem sols, que caminem vers un horitzó de plenitud, cap al qual tendim travessant tota mena de dificultats i de contrarietats.

Creure és un acte lliure i alliberador, és assumir possibles veritats que transcendeixen, però no neguen la raó. La fe ens posa en moviment. Com ha subratllat el papa **Francesc** a [Evangeli Gaudium](#), la fe ens mou a sortir de nosaltres mateixos per comunicar l'alegria del que creiem, per donar a conèixer al món que la història té un sentit, que la història acabarà bé, que la mort no és la darrera paraula de la vida humana, que som estimats per un Déu que no es cansa d'estimar.

Creure, però, no és un acte particular dels cristians. Qualsevol ésser humà, per poder desenvolupar la seva vida, ha de fer petits actes de confiança, ha de

dipositar una certa fe en les seves pròpies forces, en els projectes que desenvolupa, en les persones amb qui coopera, en les institucions amb què interactua. Com ha dit el sociòleg alemany, **Niklas Luhman**, sense confiança, no és possible la vida social.

El que ens diferencia els uns dels altres no és l'acte de creure, sinó el contingut de la fe i la manera com creiem. Com expressa **José Ortega y Gasset**, les creences formen part de la vida humana, són el supòsit a partir del qual vivim, creixem i morim. Moltes de les creences que hi ha latents en el cos social són implícites i mai no se sotmeten a crítica. S'adopten per inèrcia, perquè formen part de l'imaginari col·lectiu, però no es qüestionen.

També en el nostre imaginari col·lectiu postmodern hi subsisteixen creences que no són objecte de crítica, que s'assumeixen de manera gratuïta: és feliç qui té més poder adquisitiu, la vida està feta per gaudir-la, el sacrifici és absurd, la felicitat és el confort, la tecnologia ens fa lliures, creences que tenen les seves conseqüències socials i econòmiques, perquè les creences mai no són innòcues i influeixen en les actituds i en les formes de viure.

La fe cristiana no és una creença qualsevol; és l'adhesió lliure i conscient a una persona en concret, **Jesús**. Creiem que Ell és la plenitud, la realització plena de la condició humana, l'encarnació de Déu en la història, l'expressió del qui és etern en la temporalitat, del qui és infinit en la finitud, del qui és absolut en la indigència. La fe cristiana no és, doncs, un vague sentiment oceànic, ni una obertura a l'Infinit. És creure que no estem sols en la història humana, que Algú vetlla per nosaltres, que Algú ens ha cridat a donar el millor de nosaltres mateixos al món. La fe cristiana té un objecte de creença que, a la vegada, és un subjecte que ens crida i ens convoca, Jesús.

Creure en Ell exigeix un esforç per comprendre el que va dir, el que va fer, el que va silenciar. Aquesta comprensió és un treball hermenèutic multiseular que exigeix repensar, a cada generació, les seves paraules, els seus fets, els seus silencis. Creiem en Ell, però anhelem comprendre millor el que ens va revelar i, sobretot, volem ser capaços de viure'l en la nostra vida personal i comunitària.

La fe no és un crit desesperat, ni un acte cec. Déu no és una ficció de la ment humana. La fe és un acte raonable que, a la vegada, permet comprendre, a fons, la condició humana, la llum i la foscor que hi ha en l'ésser humà, la magnitud de bé i de mal que és capaç de realitzar. La fe ens permet intuir raonablement el sentit de la història, les claus de la convivència humana i ens crida a dotar de significat les esperances humanes.

La hiperinformació actual, lluny de facilitar una comprensió fonda de la realitat, genera una multiplicació de notícies, de microrelats esparsos sense connexió ni relació lògica que difícilment podem digerir, interpretar i copsar en la seva profunditat. La hiperinformació, tal com diu el filòsof coreà **Byung-Chul Han**, no garanteix més transparència, ni ofereix una veritat. Creiem saber més, perquè estem informats en tot moment, però no podem afirmar que som més savis, ni que vivim més sàviament. Ja ho afirma **T.S. Eliot** quan es pregunta: "On és la saviesa que hem perdut en el coneixement? On és el coneixement que hem perdut en la informació?"

Creure és un acte lliure, individual i comunitari, és confiar en Jesús com a centre

de la història, en el valor del seu missatge. És lluitar per un ideal noble que no ens pertany com a cristians, sinó que desitgem compartir i viure amb altres persones, independentment de quines siguin les seves legítimes opcions socials, polítiques o culturals.

Creure, però, no és fàcil, ni entendre tampoc. Demana una actitud de confiança, d'humilitat i d'obertura de consciència a realitats que, d'entrada, no resulten evidents. La fe, que és un do, ha de trobar l'ésser humà disposat a l'acceptació. La fe és una porta d'accés a una classe d'entesa que eixampla els límits d'una comprensió estrictament racional.

Hi ha en la qüestió de la humilitat el reconeixement del límit de les pròpies possibilitats i l'acceptació que existeix quelcom que ens sobrepassa. L'actitud que segueix a la humilitat és la de la confiança, una actitud mitjançant la qual una persona es disposa a creure amb l'esperança d'una transformació bona per a ell que serà aconseguida en un futur.

La confiança que per la fe s'entra en un regne de comprensió ha de caracteritzar l'actitud del qui espera entendre justament perquè primer ha cregut. Fe i raó només s'oposen si la raó se situa únicament abans de la fe, però no s'oposen si defensem que la fe pot ser una clau per a la raó per entendre després d'haver esperat i confiat. Estar disposat que l'extraordinari, el que no té una explicació purament racional envaeixi les nostres vides és el millor camí per acabar entenent què hi ha quan s'obre la porta de la fe.

El missatge de Jesús transcendeix la història, però s'arrela en cada context històric per transformar-lo i ennoblir-lo. Ens dona claus per comprendre la naturalesa humana, el misteri que li és inherent i ofereix un relat de sentit, una gran cosmovisió. I avui, precisament, el que necessitem és un gran relat que ens posi en moviment, un relat pel qual valgui la pena lluitar i donar els talents que, gratuïtament, hem rebut de Déu.